

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра англійської філології та перекладу
Інститут філології

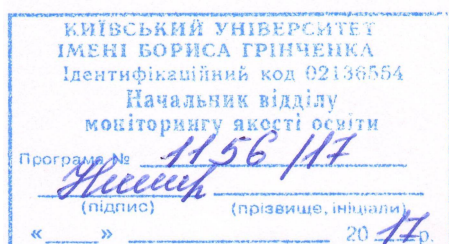

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Порівняльна типологія (англійська мова)

спеціальність: 035 Філологія
спеціалізація: 035.04 Германські мови і література (переклад включно).
освітня програма: Переклад

Освітній рівень: другий (магістерський)

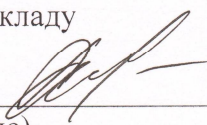
2017-2018 рік

Порівняльна типологія (англійська мова) : Програма навчальної дисципліни «Порівняльна типологія» для студентів 5 курсу за спеціальністю: 035 Філологія спеціалізація: 035.04 Германські мови і література (переклад включно). освітня програма: Переклад – К.: Київський університету імені Бориса Грінченка, 2017. – 25с.

Укладач: Гладуш Н.Ф., кандидат філологічних наук, професор кафедри англійської філології та перекладу

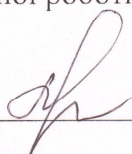
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології та перекладу
Протокол № 1 від “29” серпня 2017 року

Завідувач кафедри англійської філології та перекладу

_____
(підпис) (Якуба В. В.)

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

_____
(Заяць Л. І.)
(підпис)

ЗМІСТ

I. Пояснювальна записка.....	4
II. Структура програми навчальної дисципліни	
2.1 Опис предмета навчальної дисципліни	7
2.2 Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма.....	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	12
V. Плани практичних занять.....	13
VI. Самостійна робота студентів.....	17
VII. Система поточного і підсумкового контролю.....	18
VIII. Орієнтовний перелік питань до курсу.....	21
IX. Рекомендована література.....	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з «Порівняльної типології (англійська мова)» як фахової дисципліни складена відповідно до спеціальності: 035 Філологія, спеціалізація: 035.04 Германські мови і література (переклад включно), освітня програма: Переклад.

Порівняння англійської і української мов необхідне у системі підготовки перекладачів іноземної мови, оскільки воно сприяє глибокому розумінню явищ як іноземної, так і рідної мови.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є порівняння, реконструкція та зіставлення споріднених і неспоріднених мов з метою виявлення їх подібностей і відмінностей на всіх рівнях мовної структури (фонетичному та граматичному).

Основна мета дисципліни: опанування студентами теоретичних типологічних понять, а саме: ізоморфні та аломорфні риси та явища порівнюваних мов, абсолютні універсалії, типологічні домінанти та типологічно рецесивні риси, типові риси порівнюваних мов, типи мов, що сприятиме подальшому вдосконаленню навичок перекладача/тлумача (підбір відповідників, еквівалентів на кожному мовному рівні).

Завданнями курсу є системне зіставлення таких одиниць і явищ англійської та української мов, як:

- звуки /фонеми, складотворення і просодичні явища (наголос, інтонація) англійської та української мов;
- класи повнозначних і неповнозначних частин мови, морфологічні категорії та способи їх реалізації, словотвірні й формотвірні афікси, класифікація лексичних одиниць;
- синтаксичні процеси синтаксичні зв'язки та синтаксичні відношення на рівні різних типів і парадигматичних класів словосполучень речень і надфразових єдностей порівнюваних

мов.

Після засвоєння курсу “Порівняльна типологія англійської та української мов” від студентів вимагається:

- всебічно усвідомити роль і значення порівняльної типології іноземної та української мови як профілюючої дисципліни з чи не найбільшим пізнавальним та навчально-виховним значенням;
- визначати ізоморфні та аломорфні явища та риси в системі мовних одиниць (голосних /приголосних звуків, складів, морфем, спільних класів лексики, зокрема і фразеологізмів та синтаксичних одиниць, спільних і відмінних рис у системі простих і складних речень і членів речення та їх структури в англійській та українській мовах);
- ідентифікувати домінанти, що визначають структурний тип одиниць і явищ англійської та української мов;
- здійснювати типологічний аналіз мовних одиниць і явищ у межах кожного мікро рівня за допомогою порівняльного, компонентного, дедуктивного, індуктивного і трансформаційного методів.

Структура курсу „Порівняльна типологія англійської і української мов” складається з лекційних і практичних занять, самостійної роботи студентів, системи контролю і оцінювання знань, умінь та навичок студентів.

Лекції з курсу мають узагальнююче-описовий характер, включають теоретичний аналіз проблематики сучасної порівняльної типології англійської і української мов. Теоретичні положення ілюстровані на матеріалі значної кількості текстів як англійської, так і української мов, що сприяє розумінню студентами сутності викладених теоретичних постулатів.

Практичні заняття з курсу присвячені вивченню, аналізу та обговоренню основних питань, які досліджуються на рівнях фонології, лексикології, морфології та синтаксису, з метою

удосконалення іншомовних навичок та вмінь студентів, підвищення рівня їхньої комунікативної компетенції.

Самостійна робота з порівняльної типології англійської та української мов як обов'язкова форма навчання студентів вищих навчальних закладів передбачає опрацювання студентами матеріалу лекцій для усвідомлення особливостей порівнюваних мовних систем, рекомендованих науково-методичних джерел з метою засвоєння периферійних явищ англійської та української мов, а також виконання практичних завдань, відповідних тематиці курсу.

Контроль знань, умінь і навичок студентів здійснюється на практичних заняттях в усній і письмовій формі і наприкінці курсу у формі заліку.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2. 1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс:	Спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>3 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни <i>120 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Спеціальність: 035 Філологія</p> <p>Спеціалізація: 035.04 Германські мови і література (переклад включно).</p> <p>Освітня програма: Переклад</p> <p>Освітній рівень: другий (магістерський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 5</p> <p>Семестр 1</p> <p>Лекції: 8 годин</p> <p>Практичні заняття: 24 години</p> <p>Самостійна робота: 50</p> <p>Модульний контроль: 8 годин</p> <p>Вид контролю: іспит (30)</p>

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин				
		Разом	Лекцій	Семінарські	Самостійна робота	Контроль
	Змістовий модуль 1. Предмет, цілі, методи типологічних досліджень. Типологія фонетичних та фонологічних систем. Типологія лексичних одиниць					
1	Порівняльна типологія/ Зіставне мовознавство. Історія зіставного мовознавства. Методика зіставного мовознавства		1	2	5	
2	Зіставна фонетика і фонологія. Ізоморфні та аломорфні ознаки голосних та приголосних систем.		1	2	6	
3	Порівняльна характеристика лексичних систем. Морфема і слово.		1	4	6	
	Разом	30	3	8	17	2
	Змістовий модуль 2. Типологія морфологічних/синтаксичних систем англійської та української мов					
1	Граматичні класи слів порівнюваних мов. Іменник. Дієслово, інші частини мови		2	4	5	
2	Синтаксичні системи двох мов. Словосполучення.		1	2	6	
3	Речення. Структура, семантика синтаксичних одиниць.			2	6	
	Разом	30	3	8	17	2
	Змістовий модуль 3. Контрастивна прагматика. Дискурс аналіз					
1	Контрастивна прагматика. Мовленнєві акти в порівнюваних мов. Експліцитні та імпліцитні засоби вираження інтенції мовця.		1	4	5	
2	Дискурс. Типи дискурсу.			2	5	
3	Стратегії й тактики мовлення. Англомовна, україномовна поведінка		1	2	6	4
	Разом	30	2	8	16	4/ іспит 30
Разом за навчальним планом		120	8	24	50	8/30

III. ПРОГРАМА

Лекційне заняття 1. Історія типологічних досліджень. Методи типологічного аналізу

1. The Subject of Contrastive Typology and Its Theoretical and Practical Aims. The Principal Terms and Notions.
2. Methods of Investigation in the Contrastive Typology.
3. Phonetics and phonology: main aims, subjects and objects. Typology of the vowel and consonant systems of the contrasted languages.
4. The linguistic principles of typological study of lexicon

Annotation: the lecture is aimed to give the students' knowledge of the aims and tasks of the Contrastive Typology, its main notions and terms, to develop the students' outlook of methods of investigation in Contrastive Typology and their knowledge of the main achievements in this field of science

The lecture reveals aims, subjects and objects of contrasting at the phonetic level of English and Ukrainian. It observes isomorphic and allomorphic features in the systems of vowels and consonants. The linguistic principles of typological study of lexicon, the approaches to giving the global classification of lexicon, the main classes of words in English and Ukrainian are in the center of discussion.

Лекційне заняття 2. Спільні та відмінні риси у морфологічних системах порівнюваних мов

1. Isomorphism and Allomorphism in the Morphemic Structure of English and Ukrainian Words.
2. The Word in English and Ukrainian.

3. Parts of Speech in English and Ukrainian.
4. Typological Features of the Noun as a Part of Speech.
5. Typological characteristics of the English and Ukrainian Verb.

Annotation: The lecture touches upon Isomorphism and Allomorphy in the morphemic structure of two contrasted languages, gives students understanding of the parts of speech division in languages. Common and divergent features of Nouns, Verbs and other parts of speech are analyzed in English and Ukrainian. Grammatical categories of different parts of speech are contrasted.

Лекційне заняття 3. Спільні та відмінні риси синтаксичних систем порівнюваних мов

1. Syntactic relations in English and Ukrainian.
2. Word Groups in the contrasted languages.
3. Typology of Simple Sentences in two contrasted languages.
4. The Structural Types of Sentences in English and Ukrainian.
5. Typological Characteristics of the Main and Secondary Parts of the Sentences.
6. Typology of the Composite Sentences in English and Ukrainian.

Annotation: While doing contrasting of two languages at different levels it's very important to analyze isomorphic and allomorphic features concerning theory of word groups and sentences in English and Ukrainian. The given lecture reveals isomorphism and Allomorphy at the level of word groups and sentences in two contrasted languages, explains common and divergent features of the main and secondary parts of Simple Sentence. Structural and semantic characteristics of the basic syntactic units are described and compared with the purpose of establishing common regularities and differences.

Лекційне заняття 4. Контрастивна прагматика. Мовленнєва поведінка носіїв мови

1. Contrastive Pragmatics. Speech Acts in English and Ukrainian.
2. Direct and indirect speech acts in the contrasted languages
3. Politeness in speech communication. Strategies and tactics of English and Ukrainian speech behaviour.

Annotation: The pragmatics trend in linguistic studies covers the following issues: Speech Acts and Illocutionary Function in Translation Methodology: Speech Act Theory; the task of conveying the illocutionary function; modifications of the illocutionary force; cross-cultural differences of Speech Acts. The number and range of illocutionary functions remain almost the same in different languages. The difference can be observed in the use of certain speech acts and the choice of forms for their realization in different situations. These restrictions are caused by socio-cultural factors. The cultural relativity of illocutionary functions determines the necessity of a contrastive study.

Political correctness: politically correct terminology; politeness and translation, non-sexist language.

IV. Навчально-методична карта навчальної дисципліни “Порівняльна типологія (англійська мова)”

Разом - 120 год, лекції – 8 год., практичні заняття - 24 год., проміжний модульний контроль – 8 год, самостійна робота – 50 год., іспит – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3
Назва модуля	Предмет типологічних досліджень. Типологія фонетичних та фонологічних систем. Типологія лексичних одиниць.	Типологія граматичних систем двох мов	Контрастивна прагматика
Кількість балів за модуль	85	91	70
Лекції	1	2	1
Семінарські заняття	4	4	4
Кількість балів за роботу на семінарських заняттях	10 x 4=40 1 x 4= 4	10 x 4=40 1 x 4= 4	10 x 4=40 1 x 4= 4
Самостійна робота	15	20	15
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)
Підсумковий контроль	Іспит (40 балів)		

V. Плани практичних занять

Заняття 1. Завдання курсу та методи дослідження. Типи мов.

1. The subject of contrastive typology and its theoretical and practical aims.
2. The principal terms and notions.
3. Methods of the contrastive typology investigation.
4. Typological classification of languages based on various principles.
5. A short history of typological investigations.

Practical assignments.

Заняття 2. Ізоморфні та аломорфні явища у фонетичній та фонологічній системах порівнюваних мов.

1. Phonetics and phonology: main aims, subjects and objects.
2. Isomorphic and allomorphic features in the systems of vowels in two contrasted languages.
3. Typological characteristics of the consonantal systems.
4. Common and divergent structural types of syllables in English and Ukrainian.
5. Word stress, Utterance stress and utterance intonation in English and Ukrainian.

Practical assignments.

Заняття 3. Типологія лексичних систем англійської та української мов

1. Factors facilitating typological study of lexicon
2. Global classification of Lexicon
3. The Identification of Classes of Words
4. Typology of Idiomatic and Set Expressions in English and Ukrainian
5. Word-Formation in English and Ukrainian

Practical assignments.

Заняття 4. Спільність природи одиниць і явищ морфологічного рівня.

1. Typological constants of the morphological level.
2. Isomorphic and allomorphic features in the morphemic structure of English and Ukrainian words.
3. Grammatical meaning, grammatical form, grammatical categories in English and Ukrainian.
4. Typology of parts of speech in the languages compared.

Practical assignments.

Заняття 5. Іменник в українській та англійській мовах

1. Typological features of the Noun.
2. Grammatical category of number in English and Ukrainian
3. Grammatical category of case in English and Ukrainian
4. Grammatical category of gender in English and Ukrainian
5. Category of definiteness/indefiniteness in English and Ukrainian.
6. Syntactic functions of the Nouns.

Practical assignments.

Заняття 6. Дієслово в українській та англійській мовах

1. Typological characteristics of the Verb.
2. Grammatical categories of Person and Number
3. Grammatical categories of Tense in English and Ukrainian
4. Grammatical categories of Mood in English and Ukrainian
5. Grammatical categories of Voice in English and Ukrainian
6. Grammatical categories of Perfect in English and Ukrainian
7. Grammatical categories of Aspect in English and Ukrainian
8. Verbals in English and Ukrainian.

Practical assignments.

Заняття 7. Типологічні характеристики частин мови

1. Typological characteristics of the English and Ukrainian Adjective
2. Typological characteristics of the Adverb
3. Statives and their typological characteristics
4. Typological Characteristics of Modal Words and Phrases
5. The Numerals as a part of speech in English and Ukrainian
6. Typological characteristics of the Pronoun
7. Typological Characteristics of the functional parts of speech in English and Ukrainian.

Practical assignments.

Заняття 8. Домінантні типологічні ознаки, що характеризують словосполучення в англійській та українській мовах

1. Syntactic relations in English and Ukrainian
2. Word Groups in the contrasted languages
3. The Noun Groups in English and Ukrainian
4. The Verb Groups in English and Ukrainian

Practical assignments.

Заняття 9. Типологія простого речення

1. Typology of Simple Sentences in two contrasted languages
2. The Structural Types of Sentences in English and Ukrainian
3. Communicative Types of Sentences in English and Ukrainian
4. Typological Characteristics of the Main and Secondary Parts of the Sentences

Practical assignments.

Лекційне заняття 10. Типологія складного речення

1. Typology of the Composite Sentences in English and Ukrainian
2. Typology of the Compound Sentence

3. Typology of the Complex Sentence
4. Typology of the Complex Sentence with Nominal Clauses
5. Typology of the Complex Sentence with the Adverbial Clauses
6. Typology of the Supersyntactic Units

Practical assignments.

Заняття 11. Прагматика речення в англійській та українській мовах

1. Pragmatics of the sentence.
2. Speech Act Theory. Classifications of Speech Acts.
3. Direct and Indirect Speech Acts in English and Ukrainian.
4. Speech Acts and Illocutionary Function in Translation Methodology.

Practical assignments.

Завдання 12. Мовленнєва поведінка англійців та українців

1. Discourse. Types of discourses.
2. Maxims of Conversation. Achieving Success in Communication.
3. Inferential nature of communication. Translation as an Interpretive Use of language.
4. Politeness in terms of Principles of Conversation and Management of Face.
5. Political Correctness. Non-Sexist Language.

Practical assignments.

VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Introduction. Phonetic Typology. Lexical Typologies.			
1. A short historical outline of typological investigations.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль	5	I-II
2. The syllable in the contrasted languages, its qualitative characteristics.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль,	5	II-III
3. Typological classification of Languages	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль,	5	III- IV
Змістовний модуль 2. Grammatical Typologies			
4. Isomorphism and Allomororphism in the morphemic structure of English and Ukrainian words.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття., модульний контроль	5	III- IV
5. Typology of the non-finite forms of the verbs.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	IV- V
6. The word groups in English and Ukrainian	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	
7. Contrastive study of structural patterns of the Simple and Complex Sentences	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	V-VI
Змістовий модуль 3. Contrastive Syntax. Contrastive Pragmatics.			

8. Classifications of Speech Acts: cultural differences and similarities. Discourse analysis.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	VII- VIII
9. Contrastive study of Discourse	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	IX - X
10. Politeness in English and Ukrainian	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	X
<i>Разом: 50 год.</i>	<i>Разом: 50 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО та ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» оцінюються замодульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування практичних(семінарських) занять	1	12	12
3.	Виконання завдань з самостійної роботи (д. з.)	5	10	50
4.	Робота на семінарському занятті	10	12	120
5.	Модульна контрольна робота	25	3	75
6.	Іспит	40	1	40
Максимальна кількість балів 301				

Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $60/301=0,2$

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із

	дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Науково-дослідні роботи та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських або індивідуальних заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. Орієнтовний перелік питань до курсу:

1. Предмет порівняльної типології, її теоретичні та практичні цілі.
2. Основні терміни та поняття порівняльної типології (ізоморфні /аломорфні риси та явища, абсолютні універсалії, неповні універсалії, типологічні константи, типологічні домінанти та риси, що втрачають домінуючу роль.
3. Види типологічних досліджень (універсальна, спеціальна, загальна, рівнева, ареальна, структурна, функціональна, контенсивна, семасіологічна, ономасіологічна, синхронічна та діахронічна типологія.
4. Основні лінгвістичні методи, що використовуються в порівняльній типології (порівняльний, індуктивний, дедуктивний, компонентний, трансформаційний методи, метод індексів Джозефа Грінберга).
5. Домінуючі типові мовні риси структурного типу мови.
6. Типологічні константи на фонетичному /фонологічному рівні.
7. Якісні та кількісні характеристики системи голосних у порівнюваних мовах. Аломорфізм в системі англійських та українських голосних.
8. Якісні та кількісні розбіжності в системах бінарних та групових опозицій англійських голосних проти українських голосних.
9. Якісні та кількісні характеристики системи приголосних у порівнюваних мовах. Ізоморфізм та аломорфізм в артикуляції та палаталізації англійських та українських приголосних фонем.
10. Принципи та правила складоутворення в порівнюваних мовах.
11. Ізоморфні та аломорфні структурні типи складів у порівнюваних мовах.
12. Наголос та його функції в англійській та українській мовах.
13. Спільні та розбіжні інтонаційні моделі в порівнюваних мовах.
14. Екстралінгвістичні фактори утворення та функціонування універсальної лексики.
15. Принципи та підходи до систематичного вивчення та класифікації лексики.
16. Ізоморфні та аломорфні риси в ономасіологічній структурі англійських та українських повнозначних та службових слів.
17. Типологічно ізоморфні шари англійської та української лексики. Співвідношення стилістично-нейтральних та стилістично-забарвлених лексичних одиниць у порівнюваних мовах.
18. Ізоморфні та аломорфні риси в ідентифікації, класифікації та функціонуванні інтернаціональних, національних та універсальних типів ідіоматичних виразів.
19. Типологічна класифікація ідіоматичних і усталених виразів у генеалогічно неспоріднених мовах.
20. Морфологічні та синтаксичні домінанти, що розрізняють структурний тип сучасної англійської та української мов.

21. Морфема як типологічна константа у порівнюваних мовах. Якісне та кількісне співвідношення афіксальних морфем в англійській та українській мовах.
22. Типи флексивних морфем у порівнюваних мовах.
23. Ізоморфізм та аломорфізм у кількісній репрезентації морфологічних категорій та засобів їхнього вираження в іменних частинах мовлення в порівнюваних мовах.
24. Типологічні характеристики іменника(класи, морфологічні категорії, функції) у порівнюваних мовах.
25. Ізоморфізм та аломорфізм в засобах вираження означеності /неозначеності в порівнюваних мовах.
26. Морфологічні /структурні, категоріальні, функціональні та інші ізоморфні та аломорфні риси різних класів прийменника в порівнюваних мовах.
27. Займенник. Класи займенників. Ізоморфні та аломорфні риси англійських та українських займенників.
28. Числівник. Класи числівників. Ізоморфні та аломорфні риси англійських та українських числівників.
29. Дієслово. Ізоморфізм та аломорфізм в класах дієслів. Морфологічні категорії дієслова та способи їхньої реалізації в порівнюваних мовах.
30. Типологічні константи на синтаксичному рівні в порівнюваних мовах.
31. Ізоморфізм та аломорфізм у засобах граматичного вираження синтаксичних зв'язків в порівнюваних мовах.
32. Ізоморфізм та аломорфізм у типах синтаксичних процесів і у формах їхньої реалізації в синтаксичних одиницях мов, що порівнюються.
33. Спільні та розбіжні риси предикативних словосполучень в порівнюваних мовах.
34. Ізоморфні та аломорфні риси в структурі одно - та двочленних речень в англійській та українській мовах.
35. Типологія складного речення в порівнюваних мовах.
36. Прагматичні типи висловлень в порівнюваних мовах.
37. Україномовна й англomовна поведінка: спільне й відмінне.
38. Стратегії ввічливості. Роль ввічливості в англomовній та україномовній поведінці.

Х. Рекомендована навчально-методична література.

Основна:

1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів.- Вінниця: Нова Книга, 2003.- 160 с.
2. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів.- Вінниця: Нова Книга, 2005.- 224 с.
3. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов (англ. мовою): Навчальний посібник.- Вінниця: Нова книга, 2003.- 464с.
4. Левицький А.Е. Порівняльна граматика англійської та української мов: Навчальний посібник.- К.: Освіта України, 2007.- 138 с.

Додаткова:

1. Арнольд В.Д. Сравнительная типология английского и русского языков: Учебн. пособие для студ. пед. институтов.- С-Пб: Просвещение, 1979.- 259с.
2. Жлуктенко Ю.О., Бублик В.Н. Контрастивна лінгвістика: Проблеми і перспективи// Мовознавство.- №4.- 1976.
3. Жлуктенко Ю.О. Порівняльна граматика української та англійської мов.- К., 1960.
4. Жлуктенко Ю.О. Українсько-англійські міжмовні відносини.- К., 1964.
5. Жлуктенко Ю.О., Яворська Т.А. Вступ до германського мовознавстваю. К.: Вища школа, 1974.
6. Електронний навчальний курс «Порівняльна типологія англійської та української мов»